

Артеменко Д. А.
*аспірант кафедри банківської справи
Одеського національного економічного університету*

Artemenko Dmytro
*Graduate Student of the Department of Banking
Odessa National Economic University*

БАНКИ У МЕХАНІЗМІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено особливості фінансування державою сільськогосподарських підприємств на основі взаємодії з банками в Україні. Визначено сутність механізму взаємодії держави та банків для фінансування сільськогосподарських підприємств на основі програми здешевлення кредитів. Проаналізовано динаміку витраток державного бюджету України на підтримку сільськогосподарських підприємств, досліджено результати розподілу фінансової державної підтримки між регіонами. Запропоновано напрями вдосконалення механізму проведення конкурсу між сільськогосподарськими підприємствами на право отримання субсидій на основі методики оцінки претендентів, а також механізму розподілу державного фінансування за обсягами залежно від видів сільськогосподарських підприємств та стратегічних завдань їх розвитку

Ключові слова: держава, бюджет, банк, сільське господарство, кредит, процент, фінансові ресурси, механізм.

Вступ та постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки України сільське господарство є одним із найважливіших її секторів. Фінансові результати діяльності вітчизняних сільськогосподарських підприємств за останні роки свідчать, що вони формують ресурс зовнішньоекономічної діяльності, є надійним джерелом бюджетних надходжень, а також сприяють розвитку сільських громад та економіки держави. Діяльність сучасних сільськогосподарських підприємств здійснюється у складних соціально-економічних умовах, фінансової нестабільності та цінової невизначеності, крім того, має свою специфіку, що зумовлено сезонним розривом між використанням і надходженням коштів та безперервністю процесів відтворення. Недостатність власного капіталу перетворює позичкові кошти на вагомe джерело формування фінансових ресурсів і зумовлює необхідність отримання кредитів. Однак отримання сільськогосподарськими підприємствами банківських позичок залишається проблемним. Проблеми кредитування зумовлені недоступністю кредитних ресурсів для сільськогосподарських підприємств через високі відсоткові ставки, ігноруванням під час кредитування сезонності виробництва, зменшенням обсягів державної підтримки сільського господарства.

Отже, відсутність логічно впорядкованого та цілісного уявлення про можливості та проблеми гармонізації інтересів держави, банків та сільськогосподарських підприємств під час організації процесів фінансування потреб оновлення й технологічної модернізації виробництва зумовили актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам фінансової підтримки розвитку сільського господарства державою та банками присвячено роботи таких учених, як М. Дем'яненко, Т. Калашнікова, О. Квасниці, О. Ковалюк, О. Непочатенко та ін. [1–5]. У зарубіжній літературі ці питання досліджували М. Glantz, J. Mun, M. Petrick, J. Swinnen [6–8]. У наукових працях зазначених дослідників висвітлено проблеми розвитку теоретико-методологічних засад організації процесів фінансування сільського господарства державою та банками. Однак проведений аналіз наукових праць виявив, що, незважаючи на значну кількість досліджень проблем розвитку фінансування

сільського господарства державою та банками, питання забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств в умовах впливу фінансової нестабільності, цифрової трансформації та сучасних кризових явищ в Україні є недостатньо дослідженими. Постала нагальна потреба розроблення концептуальних засад забезпечення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств фінансовими ресурсами з урахуванням можливостей вітчизняних банків і держави.

Метою даної роботи є поглиблення теоретичних підходів до визначення механізму взаємодії держави та банків під час формування фінансових ресурсів для розвитку сільського господарства в Україні. Досягнення мети реалізується виконанням таких завдань: визначення сутності та особливостей механізму фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств; аналіз процесів використання підприємствами кредитів банків та фінансової допомоги держави; розроблення рекомендацій щодо вдосконалення механізму взаємодії держави і банків у реалізації завдань сталого розвитку сільського господарства в Україні.

Результати дослідження. Сільське господарство в економіці будь-якої країни займає особливе місце. Специфічність ролі, відведеної сільському господарству, зумовлюється виробництвом продуктів харчування як основи життєдіяльності людей та відтворення робочої сили, виробництвом сировини для багатьох видів невиробничих споживчих товарів та продукції виробничого призначення. Фактично рівень розвитку сільського господарства багато в чому визначає рівень економічної безпеки країни.

Більшість фінансово-економічних проблем, що супроводжують діяльність сільськогосподарських організацій, зумовлена об'єктивними чинниками:

- зростанням диспаритету цін на промислову та сільськогосподарську продукцію;
- зниженням рівня сучасної технічної підтримки розвитку виробництва;
- падінням інвестиційної привабливості галузі;
- низькою конкурентоспроможністю сільськогосподарської продукції як на вітчизняному, так і на світових ринках.

У результаті багато сучасних українських сільськогосподарських підприємств є фінансово неспроможними, збитковими або мають серйозні фінансові труднощі.

Зазначене потребує фінансової підтримки розвитку галузі, яку надають держава і банки.

Використання позикового капіталу дає змогу суттєво розширити обсяг господарської діяльності сільськогосподарських підприємств, забезпечити більш ефективне використання власних коштів, прискорити оновлення основних фондів тощо.

У зв'язку із цим залучення та використання фінансових ресурсів є найважливішим аспектом фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств, що спрямовані на досягнення високих кінцевих результатів господарювання. Одними з проблем розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні є його недостатня державна фінансова підтримка та отримання позичок банків.

Сьогодні сільськогосподарським підприємствам важко отримати кредит у комерційних банках, оскільки банки вважають, що краще кредитувати позичальників, здатних за нетривалий період забезпечити повернення кредитних ресурсів під високі відсотки.

Сфера сільськогосподарського кредитування перебуває у стадії становлення у зв'язку з недосконалістю законодавчого забезпечення, нерозвиненістю ринку кредитних товарів, відсутністю низки суб'єктів ринкової інфраструктури.

Вирішення зазначених проблем сприятиме розширенню доступності сільськогосподарських товаровиробників до фінансових ресурсів, а також забезпеченню стабілізації та розвитку галузі, оскільки різні джерела фінансових ресурсів, як власних, так і залучених та позикових, формують фінансовий потенціал для вирішення завдань сталого розвитку.

Роль держави у вирішенні проблеми залучення фінансових ресурсів у сільське господарство є основною, тому державна підтримка припливу грошових коштів в аграрну галузь сьогодні набуває особливого значення і потребує розроблення науково-методологічних засад організації ефективного механізму взаємодії держави та банків.

Питання формування та розвитку механізму фінансового забезпечення державою та банками підприємств сільського господарства розглядаються в економічній теорії та практиці України у зв'язку з особливою їх значимістю у розвитку інфраструктури сучасних кредитних відносин, форм та методів кредитування.

Зауважимо, що у сучасних вітчизняних науковців відсутня єдина думка щодо сутності фінансового механізму, що підтверджується результатами дослідження О. Квасниці [3, с. 66], О. Ковалюка [4], О. Непочатенко [5, с. 227] та ін. Наприклад, О. Квасниця пропонує визначати фінансовий механізм у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні це – комплекс фінансових методів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. У вузькому розумінні фінансовий механізм – це сукупність конкретних фінансових методів та важелів впливу на формування і використання фінансових ресурсів із метою забезпечення функціонування й розвитку суб'єктів господарювання. Проведений аналіз різних підходів до трактування сутності й особливостей поняття «фінансовий механізм» свідчить, що вони є недостатньо розробленими дослідниками, визначення поняття «механізм взаємодії» держави та банків під час вирішення завдань фінансування потреб розвитку сільськогосподарських підприємств теж недостатньо розроблене.

Сприяють розвитку фінансової взаємодії держави, банківського сектору із сільськогосподарськими підприємствами трансформаційні процеси, що здійснюються в глобальному фінансовому просторі та визначають базові тренди розвитку світового банківського ринку та вектор макроекономічних перетворень у сільському господарстві країн. Це зумовлює необхідність нових рішень еволюційних проблем фінансового забезпечення сталого розвитку сільського господарства всіх держав, у тому числі України.

Спробуємо визначити сутність механізму взаємодії держави та банків для фінансування сільськогосподарських підприємств: це сукупність форм, методів та інструментів фінансування державою сталого розвитку сільського господарства на основі ефективної взаємодії з банками з урахуванням організаційно-інституційних, нормативно-правових, інформаційних і кредитних ресурсів.

Наступним етапом дослідження є аналіз тенденцій використання державної підтримки процесів розвитку сільського господарства на основі взаємодії з банками.

В Україні серед основних напрямів державного регулювання сільського господарства можна відзначити такі:

- створення законодавчої бази, правове забезпечення регулювання процесів фінансування потреб сільськогосподарських підприємств;
- формування конкурентного середовища на всіх аграрних ринках;
- підтримка стійкості розвитку сільського господарства, створення умов адаптації товаровиробників до ринкових умов;
- проведення політики розумного протекціонізму, забезпечення продовольчої безпеки за допомогою системи митних тарифів, податків на імпорту продовольства;
- створення сприятливого клімату для іноземних інвестицій;
- фінансування ключових напрямів науки з проблем розвитку сільського господарства.

Державна підтримка сільськогосподарських підприємств є основним механізмом реалізації державної політики у сфері сільського господарства, яка впроваджується на основі створення сприятливих економічних, організаційно-правових та інших умов розвитку аграрного виробництва й забезпечується фінансовими і матеріальними ресурсами.

Кожного року Законом про державний бюджет передбачаються різні види державних програм на підтримку та кошти на них, а порядок витрачання бюджетних коштів щорічно визначає Кабінет Міністрів України.

Із 2019 р. державна підтримка сільськогосподарського виробника покладена на Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. На підтримку розвитку підприємств аграрного сектору за останні шість звітних років було виділено кошти з державного бюджету України за такими бюджетними програмами [9]:

- фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів (1201040);
- фінансова підтримка розвитку фермерських господарств (1201100);
- державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними (1201130);
- державна підтримка галузі тваринництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції (1201140);
- фінансова підтримка сільгосптоваровиробників (1201150).

Таблиця 1

Видатки державного бюджету України на підтримку розвитку сільськогосподарських підприємств, млн грн

Код програми	1201040		1201100		1201130		1201140		1201150	
	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт	план	факт
2015	300,0	290,6	0,0	0,0	0,0	0,0	250,0	40,0	0,0	0,0
2016	285,0	279,8	0,0	0,0	0,0	0,0	30,0	29,9	0,0	0,0
2017	300,0	294,8	0,0	0,0	299,3	298,6	170,0	165,8	4550,0	4134,1
2018	266,0	265,9	266,0	265,9	400,0	394,3	2401,0	2389,8	955,0	912,9
2019	451,8	449,8	451,8	449,8	400,0	397,9	2930,0	2433,0	681,8	640,2
2020	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	165,5	161,1
Разом	1602,8	1580,9	717,8	715,7	1099,3	1090,8	5781,0	5058,5	6352,3	5848,3

Джерело: розроблено автором за [10]

Розглянемо динаміку фінансування названих вище програм (табл. 1).

Проведений аналіз свідчить, що реальні обсяги фінансування не досягають задекларованих показників, оскільки у 2017–2019 рр. частка видатків, які спрямовані на державну підтримку сільського господарства, менше 1% обсягу випуску в сільському господарстві. У 2014–2016 р. даний показник також менше 1%, що не відповідає теперішнім нормативам, які встановлені для 2017–2021 рр.

Варто відзначити, що, незважаючи на недостатню державну фінансову підтримку, обсяг випуску в сільському господарстві постійно зростає.

Механізм процедури часткової компенсації державою процентної ставки за кредитами комерційним банкам, які надаються сільськогосподарським підприємствам, наведено на рис. 1.

Із рисунку видно, що процедура здешевлення кредитів для аграрних підприємств є досить громіздкою. Вона включає велике коло учасників та складну процедуру оформлення пільгових кредитів, яка утруднює доступ аграрних підприємств до кредитних ресурсів.

Держава пропонує такі умови кредитних програм підтримки сільськогосподарських підприємств.

Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі на основі здешевлення кредитів. Ця програма пільгового кредитування сьогодні залишається однією із запитуваних сільськогосподарськими підприємствами.

Основні характеристики програми надано в табл. 2.

Аналіз отримання державної фінансової допомоги у 2020 р. аграрними підприємствами регіонів України на основі програми «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі на основі здешевлення кредитів» доводить таке: найбільші обсяги фінансових ресурсів отримали підприємства Одеської області – 9,1%, Харківської – 7,1%, Тернопільської – 6,9%, Вінницької – 6,6%, Черкаської – 6,5%, Полтавської – 6,4%, інші області отримали від 5,2%, до 4,4%, а найнижчі обсяги державної допомоги отримали Закарпатська та Запорізька області (рис. 2).

Як свідчать результати проведеного аналізу, фінансова допомога задовольняє лише незначну частку попиту на кредитні ресурси аграрних підприємств. А отримують компенсацію, як правило, великі та фінансово стабільні підприємства, а не малі сільськогосподарські підприємства, для яких і передбачається державна фінансова підтримка.

У програмі здешевлення кредитів у 2020 р. беруть участь 33 уповноважених банки. Найбільше пільгових кредитів було надано такими банківськими установами, як АТ «Райффайзен банк Аваль», АТ «ОТПбанк», АТ «Ощадбанк», АТ «ПроКредит банк», АТ «КБ «Приват-Банк» тощо.

Надається фінансова допомога аграрним підприємствам на основі конкурсу, але основним недоліком реалізації завдань конкурсу є відсутність прозорого механізму визначення переможців, тобто тих підприємств, що отримали право получить компенсацію за кредитами.

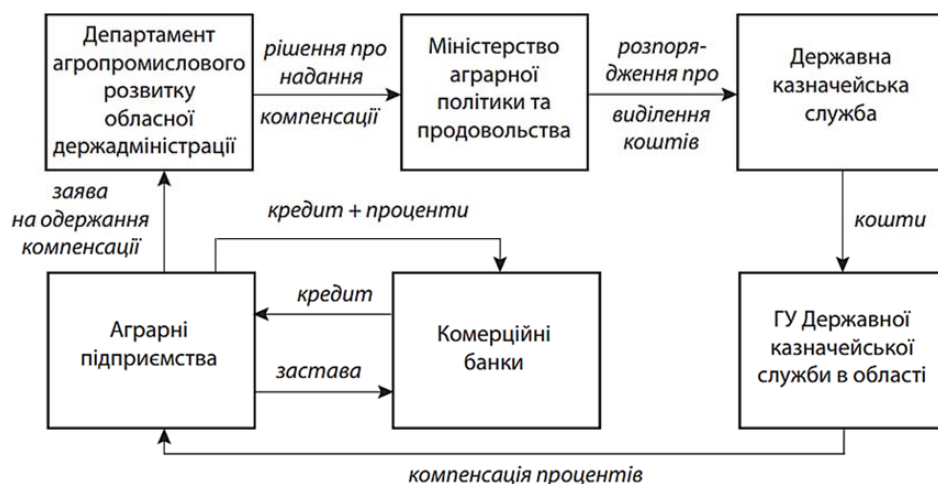

Рис. 1. Механізм здешевлення кредитів для сільськогосподарських підприємств України

Джерело: складено на основі [11]

Характеристика бюджетної програми «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі на основі здешевлення кредитів»

Нормативний акт, з якого почала діяти програма	Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року №300 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів»
Напрямок підтримки	Часткова компенсація за нараховані і сплачені у поточному році відсотки за користування кредитами на конкурсній основі
Отримувачі	Юридичним особам незалежно від організаційно-правової форми та форми власності та фізичним особам – підприємцям (далі – позичальники), що здійснюють сільськогосподарську діяльність
Процедура отримання	Конкурсні комісії визначають суму компенсації для кожного позичальника в межах установленого річного обсягу, видають позичальнику довідку про прийняте рішення конкурсної комісії щодо надання компенсації та включають його до реєстру позичальників, які мають право на отримання компенсації за кредитами
Розмір виплат	1,5 облікової ставки Національного банку, що діє на дату нарахування відсотків, але не вище розмірів, передбачених кредитними договорами, зменшених на 5 відсоткових пунктів
Ставки кредитів, що підлягають компенсації	За короткостроковими кредитами, залученими для поповнення обігових коштів. За середньостроковими кредитами, залученими для поповнення обігових коштів, придбання основних засобів сільськогосподарського виробництва, здійснення витрат, пов'язаних із будівництвом і реконструкцією виробничих об'єктів. За довгостроковими кредитами, залученими для придбання основних засобів сільськогосподарського виробництва, обладнання для виробництва та переробки сільськогосподарської продукції, будівництва та реконструкції виробничих об'єктів
Обмеження	15 млн грн – на суб'єкта (у т. ч. пов'язаних із ним осіб), які провадять діяльність у галузях тваринництва та використали кредитні кошти для покриття витрат, пов'язаних із провадженням діяльності у галузі тваринництва

Джерело: розроблено автором на основі [12]

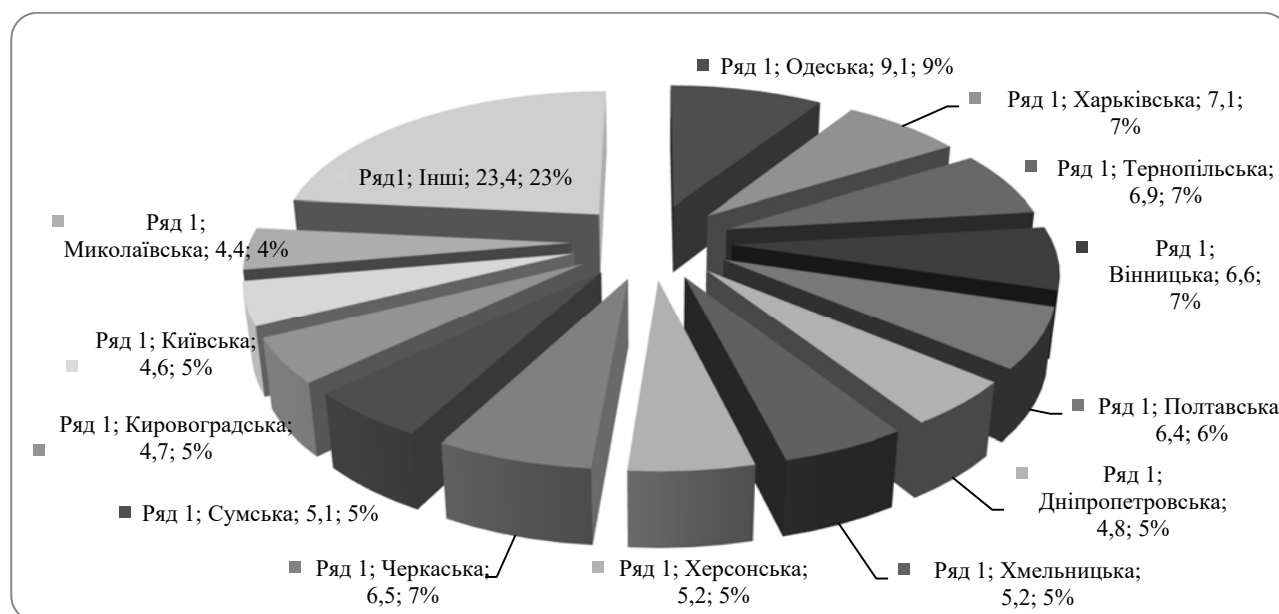

Рис. 2. Структура фінансової допомоги за програмою здешевлення кредитів, наданих агропромисловому комплексу за регіонами в 2020 р.

Джерело: розроблено автором за [11]

Висновки. Проведене дослідження свідчить, що існує об'єктивна доцільність удосконалення складників сучасного механізму державної фінансової підтримки, що надається на основі взаємодії з банками.

Сучасний механізм проведення конкурсу між сільськогосподарськими підприємствами має певні недоліки, оскільки існує асиметрія інформації результатів проведення конкурсу на право отримання субсидій зі здешевлення процентів за отриманими банківськими кредитами, що створює можливості для зловживань та корупції. Із метою досягнення транспарентності результатів конкурсу

необхідно розробити та впровадити ефективну методику оцінки претендентів, використовуючи інтегральний показник, що враховуватиме різні кількісні характеристики. Для забезпечення прозорості проведення конкурсу результати такої оцінки повинні оприлюднюватися.

Як свідчать результати проведеного аналізу, потребує удосконалення і механізм визначення обсягів державного фінансування. У сучасних умовах переважно мають доступ до кредитних ресурсів банків великі аграрні підприємства, а не малі й середні. Для досягнення соціальної справедливості необхідно використовувати диференційований підхід

до розподілу державної фінансової допомоги за обсягами залежно від видів сільськогосподарських підприємств (великі, середні та малі) і стратегічних завдань їх розвитку.

Упровадження запропонованих рекомендацій сприятиме ефективному виконанню стратегічних завдань сталого розвитку сільського господарства в Україні.

Список використаних джерел:

1. Дем'яненко М.Я. Особливості фінансових відносин в аграрному секторі економіки. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2012. Вип. 9(33). Ч. 1. С. 323–328. URL: http://www.nbuv.gov.ua/Portal///Soc_Gum/En_oif/2012_9_1/45.pdf (дата звернення: 07.12.2021).
2. Калашнікова Т.В. Стан і тенденції розвитку кредитного забезпечення аграрної галузі України. *Фінанси України*. 2010. № 10. С. 29–37.
3. Квасниця О.В. Фінансовий механізм забезпечення розвитку малих підприємств в Україні. *Світ фінансів*. 2014. Вип. 4. С. 63–71.
4. Ковалюк О.М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики) : монографія. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2002. 396 с.
5. Непочатенко О.О. Організаційно-економічні механізми кредитування аграрних підприємств : монографія. Умань, 2007. 456 с.
6. Glantz, Morton. The banker's handbook on credit risk: implementing Basel II. New York : Elsevier Inc., 2008. 420 p.
7. Swinnen J.F.M. Agricultural credit problems and policies during the transition to a market economy in Central and Eastern Europe. URL: http://www.ruralfinance.org/fileadmin/templates/rflc/documents/1217526012269_agricultural_credit_problems_in_ECA_region.pdf (дата звернення: 07.12.2021).
8. Wright Ivan. Bank Credit and Agriculture under the National and Federal Reserve Banking systems. McGraw-Hill Book Company, Inc., New York, 2011. 341 p.
9. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1437-р. Урядовий кур'єр. 2016. № 60.
10. Офіційний сайт Державного казначейства України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukraini-za-2016-rik> (дата звернення: 09.12.2021).
11. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства в Україні. URL: <https://minagro.gov.ua/ua/pidtrimka> (дата звернення: 07.12.2021).
12. Постанова від 29 квітня 2015 р. № 300 «Про затвердження порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів» (останні зміни від 15.09.2021 № 969). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 07.12.2021).

References:

1. Demyanenko M.Ya. (2012) Osoblyvosti finansovykh vidnosyn v ahrarnomu sektori ekonomiky [Features of financial relations in the agricultural sector of the economy] (electronic journal). *Ekonomichni nauky. Seriya «Oblik i finansy»*, vol. 9 (33), no. 1, pp. 323–328. Available at: http://www.nbuv.gov.ua/Portal///Soc_Gum/En_oif/2012_9_1/45.pdf (accessed 7 December 2021). (in Ukrainian)
2. Kalashnikova T.V. (2010) Stan i tendentsiyi rozvytku kredytnoho zabezpechennya ahrarnoyi haluzi Ukrayiny [Status and trends in the development of credit support in the agricultural sector of Ukraine]. *Finansy Ukrayiny*, vol. 10, pp. 29–37. (in Ukrainian)
3. Kvasnytsya O.V. (2014) Finansovyy mekhanizm zabezpechennya rozvytku malykh pidpryyemstv v Ukrayini [Financial mechanism for ensuring the development of small enterprises in Ukraine]. *Svit finansiv*, vol. 4, pp. 63–71. (in Ukrainian)
4. Kovalyuk O.M. (2002) Finansovyy mekhanizm orhanizatsiyi ekonomiky Ukrayiny (problemy teorii i praktyky): monohrafiya [Financial mechanism of the organization of the economy of Ukraine (problems of theory and practice): monograph]. L'viv: Vydavnychyy tsentr LNU imeni I. Franka, 396 p. (in Ukrainian)
5. Nepochatenko O.O. (2007) Orhanizatsiyno-ekonomichni mekhanizmy kredytuvannya ahrarnykh pidpryyemstv: monohrafiya [Organizational and economic mechanisms of lending to agricultural enterprises: a monograph]. Uman', 456 p. (in Ukrainian)
6. Glantz, Morton. The banker's handbook on credit risk: implementing Basel II. / Morton Glantz, Johnathan Mun. New York: Elsevier Inc., 2008. 420 p.
7. Swinnen J.F.M. Agricultural credit problems and policies during the transition to a market economy in Central and Eastern Europe. Available at: http://www.ruralfinance.org/fileadmin/templates/rflc/documents/1217526012269_agricultural_credit_problems_in_ECA_region.pdf (accessed 07 December 2021).
8. Wright Ivan. Bank Credit and Agriculture under the National and Federal Reserve Banking systems. McGraw-Hill Book Company, Inc., New York, 2011. 341 p.
9. Uryadovyy kur"yer (2016) Pro skhvalennya Kontseptsii Derzhavnoyi tsil'ovoyi prohramy rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky na period do 2022 roku: rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 30.12.2015 no. 1437-r., no. 60.
10. Ofitsiynyy sayt Derzhavnoho kaznacheystva Ukrayiny. Available at: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richniy-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukraini-za-2016-rik> (accessed 09 December 2021).
11. Ofitsiynyy sayt Ministerstva ahrarnoyi polityky ta prodovol'stva v Ukrayini. Available at: <https://minagro.gov.ua/ua/pidtrimka> (accessed 7 December 2021).
12. Kabinet ministriv Ukrayiny (2015). Postanova No. 300 «Pro zatverdzhennya poryadku vykorystannya koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu byudzheti dlya finansovoyi pidtrymky zakhodiv v ahropromyslovomu kompleksi shlyakhom zdeshevlennya kredytiv» (ostanni zminy no. 969 vid 15.09.2021). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2015-%D0%BF#Text> (accessed 07 December 2021).

БАНКИ В МЕХАНИЗМЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье исследованы особенности финансирования государством сельскохозяйственных предприятий совместно с банками Украины. Определена сущность механизма взаимодействия государства и банков для финансирования сельскохозяйственных предприятий на основе программы удешевления кредитов. Проанализирована динамика расходов государственного бюджета Украины на поддержку сельскохозяйственных предприятий, исследованы результаты распределения финансовой государственной поддержки между регионами Украины. Предложено усовершенствование механизма проведения конкурса между сельскохозяйственными предприятиями на право получения субсидий на основе методики оценки претендентов, а также механизма распределения государственного финансирования по объемам продукции и в зависимости от видов сельскохозяйственных предприятий и стратегических задач их развития.

Ключевые слова: государство, бюджет, банк, сельское хозяйство, кредит, процент, финансовые ресурсы, механизм.

BANKS IN THE MECHANISM OF STATE FINANCING OF DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES OF UKRAINE

Summary. The article examines the current features of state funding for the development of agricultural enterprises based on the organization of processes of interaction with banks in Ukraine. It is substantiated that the agricultural sector occupies an important place in the economy of Ukraine. Given the interest of many countries in the world and the European Union in the export of domestic suppliers of agricultural products, the agricultural sector should become the most powerful factor in the development of the national economy. This is possible with the availability of financial resources of agricultural producers. It is proved that agriculture is increasingly in need of financial resources needed for technological modernization of production under the influence of digital transformation. The essence and peculiarities of the mechanism of interaction between the state and banks for financing agricultural enterprises on the basis of the loan reduction program are determined. The dynamics of expenditures of the state budget of Ukraine to support the development of agricultural enterprises is analyzed, the results of the use of the distribution of financial state support between the regions are studied. The study confirmed that at a certain stage of the country's economic development, subsidizing the interest rate on loans for agricultural enterprises had its positive results, but today we see more negative aspects in its use. It is proved that the importance of the role of the state in solving the problem of attracting financial resources to agriculture requires the development of scientific and methodological foundations for building a mechanism of cooperation between the state and banks, based on the introduction of methods for assessing applicants, as well as to use a differentiated approach to the distribution of state financial assistance by volume depending on the types of agricultural enterprises (large, medium and small) and strategic objectives of their development.

Key words: state, budget, bank, agriculture, credit, interest, financial resources, mechanism.